



20 MAR 1992

SOME FACTORS INFLUENCING HEPATITIS B VIRUS INFECTION
OF SCHOOL-AGE CHILDREN IN DIN-DAENG COMMUNITY, BANGKOK

อภินันทนาการ

จาก

มานะชองมานะศรี ม.ว.ช.ด.ล.

PRANGTHONG MANEESRI

2

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN INFECTIOUS DISEASES

IN
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY

1991

18378

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี
ผู้วิจัย	ของเด็กวัยเรียนในชุมชนดินแดง กรุงเทพมหานคร
ปริญญา	ปราชญ์
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกโรคติดเชื้อ
	นิพนธ์ ลักษณ์จักรกุล, วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) ลีรา กิตติกุล, ประ.ด. วชิระ สิงหะคเชนทร์, สด.ม.
วันที่สำเร็จการศึกษา	29 สิงหาคม พ.ศ. 2534

บทคัดย่อ

การติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ซึ่งก่อให้เกิดภาวะตับอักเสบริ่ง, ตับแข็ง และมะเร็งตับ เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของทุกประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย เด็กมีโอกาสดูติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีได้ค่อนข้างสูง จึงควรมีการศึกษาการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีและปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง การศึกษานี้ออกแบบเพื่อที่จะหาอัตราการติดเชื้อ, อัตราการเป็นพาหะ, อัตราการมีภูมิคุ้มกัน และปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนจัดการในการควบคุมและป้องกันโรคอย่างเหมาะสม ได้ทำการศึกษาเด็กวัยเรียน 165 คน อายุ 6 ถึง 14 ปี ในชุมชนดินแดง กรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงธันวาคม พ.ศ. 2533 โดยการสัมภาษณ์เด็กวัยเรียน และผู้ปกครองพร้อมทั้งเก็บตัวอย่างเลือดจากเด็ก โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ทำการตรวจเลือดโดยวิธี Enzyme Immuno Assay (EIA) เพื่อหา HBV seromarkers ซึ่งประกอบด้วย HBsAg, anti-HBs และ anti-HBc ผลการศึกษาพบว่า อัตราการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีคิดเป็นร้อยละ 24.85, อัตราการเป็นพาหะร้อยละ 3.64, อัตราการมีภูมิคุ้มกันโรคร้อยละ 15.15 และอัตราความชุกของ anti-HBc ร้อยละ 6.06 จากผลการตรวจเลือดโดยวิธี EIA ทำให้แบ่งเด็กวัยเรียนได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยติดเชื้อ และกลุ่มที่ไม่เคยติดเชื้อ เพื่อที่จะหาปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี โดยใช้ odds ratio และ 95 % confidence interval ของ odds ratio และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีโดยการทดสอบ chi-square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.05$ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ได้แก่ อายุเด็ก (OR = 2.84, P = 0.004), เพศเด็ก (OR = 2.64, P = 0.012),

การเจาะหูในเพศหญิง (OR = 8.48, P = 0.020), การใช้ใบมีดโกนร่วมกัน (OR = 12.32, P = 0.001), การสัมผัสเลือดจากบาดแผลผู้อื่น (OR = 2.36, P = 0.031), การใช้ของใช้ร่วมกับผู้อื่น (OR = 2.40, P = 0.017), การคู้ยหาของในกองขยะ (OR = 3.10, P = 0.003), การศึกษาของผู้ปกครอง (OR = 5.19, P = 0.017), รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (OR = 2.53, P = 0.015), อายุของผู้ปกครอง (30-39 ปี; OR = 5.83, P = 0.013, 40-49 ปี; OR = 6.52, P = 0.014, > 49 ปี; OR = 7.06, P = 0.014), ความรู้เกี่ยวกับโรคและการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบีของผู้ปกครอง (ไม่มีความรู้; OR = 4.60, P = 0.007, ความรู้ระดับต่ำ; OR = 3.24, P = 0.023) และเจตคติเกี่ยวกับโรคและการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบีของผู้ปกครอง (OR = 3.36, P = 0.047) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การติดต่อของไวรัสตับอักเสบบีทางแนวนอน (horizontal transmission) อาจมีความสำคัญในเด็กวัยเรียน

(6 of 165), the HBV protection rate was 15.15 % (25 of 165), and the prevalence of only anti-HBc was 6.06 % (10 of 165). From these findings, the children were divided into 2 groups; children with HBV positive and HBV negative to search risk factors for HBV infection. The odds ratio and 95 % confidence interval were calculated and Chi-square test was used to determine the association between some factors and HBV infection by using $\alpha = 0.05$. The variables affecting the HBV infection were children's age (OR = 2.84, P = 0.004), children's sex (OR = 2.64, P = 0.012), ear piercing in female (OR = 8.48, P = 0.020), shairing blade during haircutting (OR = 12.32, P = 0.001), contact wound from other persons (OR = 2.36, P = 0.031), using wares with other persons (OR = 2.40, P = 0.017), searching things in garbage (OR = 3.10, P = 0.003), parent's education (OR = 5.19, P = 0.017), family income per month (OR = 2.53, P = 0.015), parent's age (30-39 years; OR = 5.83, P = 0.013, 40-49 years; OR = 6.52, P = 0.014, > 49 years; OR = 7.06, P = 0.014), parent's knowledge about HBV infection and hepatitis B vaccination (no knowledge; OR = 4.60, P = 0.007, low level of knowledge; OR = 3.24, P = 0.023), and parent's attitude about HBV infection and hepatitis B vaccination (OR = 3.36, P = 0.047). The results indicated that horizontal transmission may be an important route of HBV infection in school-age children.